

JANKOVIĆ NÓRA

Nappalok sötétsége

A régi polgári ház hatalmas ablakán a kora esti óra ellenére hirtelen kamaszos szemtelenséggel kukucskáltak be a napsugarak. Rácsodálkoztak a jellegtelen szoba kopár falaira, belestek a szürke kis vitrinbe, futó pillantást vetettek a boldog nászt sosem látott rézagy tompán fénylő rácsára, a mennyezetre rögzített tükörben rácsodálkoztak saját szépségükre, szemtelenül végigmérték a szobában csomagoló Kis Embert, s amilyen hirtelen jöttek, olyan gyorsan távoztak, kelletlenül átadva helyüket a megfontolt fátyolfelhőknek. De a szobában motoszkáló férfi mindebből nem sokat észlelt, gondolatait teljesen lekötötte a csomagolás. Komótosan, átgondoltan csomagolt, míg végül a példásan vasalt ingek, színes trikók, élükre hajtott nadrágok, alig használt gatyák, fekete zoknik, puha törülközők, olvasatlan könyvek példás rendben sorakoztak az ágyon kinyúlt tetemként elterülő hatalmas, fekete bőrönd mélyén. Hátralépett. Kritikus tekintettel, egy minőségellenőr komor arckifejezésével ellenőrzött le még egyszer mindent. Majd pusztán önmaga megnyugtatása végett lesöpört az egyik pulóverről pár láthatatlan szösz, porszemet vagy akármit. Elgyengült tekintettel gyönyörködött a bőrönd tökéletes rendjén. Saját kis életéből ismét sikerült kizárnia a káoszt, a kozmikus végső valóság riasztó hírnökét. Lényeg a látszat, a forma, a buborék.

Szívverése lassulni kezdett. Már nem érezte a torkában azt furcsa, belülről jövő ütemes dobszólót, mely mindig akkor szólalt meg, ha nem tudta elkerülni a legegyszerűbb hétköznapi feladatok elvégzését. Nem egyszerűen terhesnek, feleslegesnek látta, hanem igazi megpróbáltatásként élte meg. Kártyával fizet, uram, vagy készpénzzel? Kávét vagy inkább kapucsínót kér? Ajánlhatom esetleg legújabb termékünket? Kérdések, kérdések, kérdések. És állnak bamba mosollyal, és várják, hogy ő, itt és most, válaszoljon. Azonnal.

Anyátok! Még mit nem.

– Na, ez is megvan. Ceruzavékony, görbe ujjával előhúzott a zsebéből egy hófehér batiszt zsebkendőt, és óvatos, apró mozdulatokkal felitatta a homlokán gyöngyöző verejtéket. Mindegy. Hónaljszaga volt.

Már csak Totyi hiányzik – állapította meg elégedetten, és a vánkos oltalmazó öle alól előhúzta lelki társát, barátját, testvérét, (hát...) az ütött-kopott, sárga gumikacsát. (hát!)

Talán négy- vagy öt éves lehetett, amikor száználmas kis rongykupacként, a félelemtől, magánytól rettegvé feküdt a kórházi ágyon. A térdeit úgy hozzáréselte az állkapcsához, hogy már fáj, de remélte, így nem találják meg a paplan alatt. Egyre nehezebben kapott levegőt. A néma, fojtogató sírás teljesen elgyengítette. Szülei becsapták. Megígérték, hogy mindig vele lesznek. De akkor hol vannak? Egész testét mardosta a félelem, a mindent elborító, mocsárként fogva tartó, gyermeki félelem. Amikor meghallotta az ajtó vészjósoló csikorgását, már nem tudott uralkodni magán, és miközben aprócska kis mellkasa zihálva kapkodott levegő után, összezárt combjai résein lassan, vékonyka kis patak-ként utat keresett magának meleg vizelete. Zsigereiben érezte, valaki áll az ágya mellett, majd lassan, óvatosan felemelkedett a takarója. Ne! A hirtelen fénytől és a szemét égető könnyektől vaksin pislogott. Mintha az egész szoba valami sűrű, tejfehér ködben úszott volna, csak az apja hatalmas tenyerén pöffeszkedő kiskacsát látta tisztán. És akkor, ott, ahogy magához ölelte az apja, abban benne volt mindaz a szeretet és elfogadás, melyet soha senki mástól nem kapott meg. (Talán, mert nem is tett érte.)

A fenébe, még a végén lekésem a gépet! – futott át agyán a gondolat, és rá nem jellemző lendülettel lezárta a bőröndöt. Már csak a búcsúzás maradt hátra. Az anyja szobájának ajtaja előtt hirtelen megtorpant, mély lélegzetet vett, és egy gyors, elszánt mozdulattal lenyomta a kilincset. A félhomályos szobába lépve szinte mellbe vágta az elviselhetetlen, émelyítően édeskés bűz. Ösztönösen is a nehéz, megfakult brokátfüggöny nyel fedett ablak felé lépett, hogy beengedjen némi levegőt. – Ne nyisd ki, tudod, hogy huzatot kapok! – szólalt meg pösze kisgyerekként a tekintélyes bőrfotel mélyén gubbasztó anyja, miközben groteszkül vigyorgó műfogsora a keze ügyében lévő kis asztal közepén álló vizespohárban lebegett, láthatólag boldog egyetértésben a különféle papucsállatkákkal, amőbákkal, csillósokkal és páncélos ostorosokkal, akik időnként a kékeszöld penészvirágok szirmain felmászta a felszínre, majd a spórák tetején körbepülték az avas kenőcsös tubusokat, használt kötszereket, gyűrött újságokat, csillogó sztaiolgalacsinokat és a régi Tiffany-lámpát.

Gyermekkorában a férfi a hideg téli esteiken órákon át tudott gyönyörködni a mélyzöld, narancssárga és rozsdabarna üveggöckéken sejtelmesen átszűrődő fényben. Mintha nem is földi fény lett volna, hanem távoli világok üstököseinek elbátortalanodott, megfáradt ragyogása, mely képzeletében sugárnyalábján magával vitte őt a fahéj-, pisztácia-, szegfűszeg- és kardamonillattal telített indiai paloták udvarára, ahol sáfrány díszruhában harcolt életre-halálra. Hideg, salétromos falú, angol kastélyokban viaskodott szellemekkel, kietlen skót felföldön, az éhezéstől felpuffadt hasú tenyeres-talpas katonák közt büszke lovagok ellen. Csak egyvalami nem változott soha – mindig ő volt a hatalmas teremtű, őserővel bíró hős. Talán túl sok B kategóriás amerikai filmet nézett. De hol maradt Batman? Na és a vámpírok? Vagy az már nem menő? Ja, hogy az egy másik kor volt?

– Anya, megyek. Azt hiszem, már mindent megbeszéltünk. És légy szíves, fogadj szót a nővéreknek, míg nem leszek itthon.

– Menj csak... – mondta az anyja, de hangja tele volt szemrehányással, sértődéssel. Emlékeiben is csak ez az anya élt, akinek a lelkét mindig valami megmagyarázhatatlan harag, elfojtott elégedetlenség, düh marcangolta. Személyes harcban állt a világgal, az Istennel és önmagával, de legfőképpen a fiával. A fiával, aki az ő szemében soha nem lett más, csak egy tökéletes szerelem illúziójának tökéletlen végterméke.

Érezte, mondanía kellene valamit, vagy legalább búcsúzóul megölelnie, de amikor ránézett eltorzult arcára, a barnásvörös, gyöngyházszegélyes, hatalmas varra, melynek közepén egy undorító, nedvedző fekély éktelenkedett, képtelen volt egy lépéssel is közelebb menni hozzá. Már-már majdnem erőt vett magán, amikor észrevette, hogy a

fekély kráteréből óvatosan kibuggyant egy cseppnyi véres genny, ami elkezdett legördülni anyja valamikori orrán, majd a hegyére érve engedelmeskedett a gravitáció törvényének, és undorító, nyúlós lávaként, egyre jobban elvékonyodva himbálózott vértelen ajkai előtt. Szerette volna elfordítani a fejét, kizárni önmagát anyja egyszemélyes tragédiájából, és érzéketlen kívülrőlként szemlélni halálba futó létét. De nem tudta. Megbabonázva nézte az elevenen oszlásnak induló testet, az arctalan arcot, a holt élet bölcsességével, belenyugvásával a túlvilági halhatatlanság lidércfénye után vágyakozva várakozó anyját, de bárhogy igyekezett is, nem érzett szeretetet, részvétet, sajnálatot, csak némi szánalmat, és valami lélekdermesztő iszonyt.

– Mennem kell. Vigyázz magadra. Majd hívlak – mondta, és pontosan olyan halkan csukta rá az életvilágának kriptaajtáját, mint ahogy negyvenvalahány évvel ezelőtt húzta be ugyanezt az ajtót.

Késő éjszaka volt, és mint mindig, ha egyedül volt félelmeivel, szorongásaival, a nyugtalanságtól nem tudott elaludni. Sokáig várta, hogy végre hazajöjjenek a szülei a színházból. Ilyenkor apja rendszerint bejött hozzá, odaült az ágya szélére, és kicsit rekedtes, mély hangján mesélt neki. Szavai nyomán életre keltek a szereplők, benépesítették a kis szobát, miközben orrában érezte a nehéz, karmazsinvörös bársonyfűggöny illatát, a színpad porának semmihez sem hasonlítható fanyar szagát, látta a sötétben a lámpák fényét, hallotta a nézők duruzsolását, a tapsvihár dörgését. Már egy ideje átszűrődött hozzá szülei halk beszélgetése, mégis hiába várt a jól ismert lépések alatt meg-megreccsenő parketta vigasztalan nyikorgására. Elunta a várakozást. Halványzöld, kék kockás flanelpizsamájában óvatosan kimászott az ágyból. Aprócska kezében, mint mindig, most is ott szorongatta Totyit, a sárga kiskacsát. Meztelen lábacskaín nesztelenül osont az ajtóig, halkan résnyire nyitotta. Apja az ablak előtt álló masszív, tiszteletet parancsoló íróasztalának támaszkodva állt, anyja tőle pár lépéssel odébb, lágyan ringatta kezében a kecses borospoharat. Smaragdzöld, testhez simuló estélyi ruhájának vékony kelméjén keresztül jól lehetett látni érzéki, telt keblének hívogató hullámzását.

– Egyszerűen nem értelek. Még egy gyerek?! De könyörgöm, milyen gyerek?! Még egy törpe?! – Lassan, megfontoltan, gyűlölettel fűszerezve ejtette ki a szavakat.

– Ezerszer megkértelek, ne beszélj így a funkról. Megmondták az orvosok is, hogy minden esélye megvan annak, hogy ne maradjon az átlagnál sokkal kisebb.

– Az átlagnál sokkal kisebb? Gyáva vagy még kimondani is az igazságot! Milyen férfi vagy te?! – Kihívó tekintete szikrát szórt. – Milyen?!

Megbabonázva nézte a szüleit, volt bennük valami idegen, eddig soha nem látott, amit nem tudott szavakba önteni. Anyja hatalma fekete denevérrajként repdesett a levegőben, egyre közelebb és közelebb apjához, míg a kis vérszívók szárnyai már-már súrolták görögös arcélét, sűrű fekete haját, majd amikor már kellően elszédült, belecsimpaszkodtak, és kiszívták belőle az akarat legutolsó cseppjét is. Bármit mondott is az anyja, az apja soha nem tudott rá haragudni, soha nem tudott neki nyíltan nemet mondani, számára az érzékiségének mágikus ereje az élet ördögi csapdája és ajándéka volt. Függett tőle, megszállottja volt, néha már-már úgy érezte, az örületbe kergeti, hogy hiába akarta birtokolni, megadásra kényszeríteni a beteljesülésben is reménytelenül ostromolt női testet. De szeretni nem tudta. A vágyait szerette, nem azt, akire vágyott. Magának sem vallotta be. De az asszonyt, aki még a nem létező szerelmében is barbár bestia volt, ez nem zavarta. Talán nem is érzékelte. Talán nem is izgatta. Nem szeretett senkit. Nem igaz. Eleven érzéki szépsége csodálatában narcisztikusan a szeretet oltárán piedesztálra állította önmagát, saját sehonnai emberségével mit sem törődve. Anya?!

Önző dög.

A taxi percre pontosan kanyarodott be a ház elé. Hátra ült. Szerette volna elkerülni az üres, semmitmondó fecsegést időjárásról, közügyekről, celebekről. Magában mélységesen megvetette a tudatlanságukból megélt, önmaguk testi-lelki lecsupaszításából hasznót húzó, látszatélethez élő, morálisan elhasználódott műembereket. Csak a megismerő szellem hatalmában, értelemben hitt. De elég ez a földi üdvösséghez?! Titok. Az autó hirtelen éles kanyart vett, a kisember kopaszodó kobakja hangosan koppant az üvegen. Nem szisszent fel. Megszokta a fájdalmat. Attól a naptól kezdve, hogy hazaengedték a kórházból őt és Totyit, felnőttkoráig minden áldott este elalvás előtt anyja a bosszú pallost hordozó istennőjeként vonult be szobájába. Nem hozott magával szeretet, törődést, sem a babusgató simogatás ígéretét, hanem kis üvegfecskendőt, melyben reményt adóan csillant meg a gyógyszer.

– Ne nyafogj örökösen, mint egy anyámasszony katonája, vagy örökre ilyen kis korcs akarsz maradni?! – dörrént rá türelmetlenül. Nem volt benne semmi irgalom. Csak így volt képes rá. Gyors, rutinos mozdulattal fertőtlenítette fia sovány őzikecombját, majd durván, kíméletlenül szúrta be a gyógyszert. Elfogadás? Megértés? Szeretett volna büszke lenni rá! De nem tudott. Egy „nyomorékra”, nem. Pedig hogy sóvárgott a kis ember a legkisebb szeretetmorzsára, anyja közelségére, egy simogatásra, egy mosolyra. Mindhiába. Fagyos, lelketlen közöny volt minderre a válasz. Soha nem gondolt arra, hogy anyja esetleg saját fájdalma elől menekült ebbe az érzéketlenségbe. Nem, gyávaságra nincs sem mentség, sem felmentés. Még mit nem?! Akkor a saját lelkében gyökerező, tudattalanjának legmélyére száműzött kérdésre kellett volna keresnie a választ, miért én. Miért én?

GPS (Göteborg Paranormal Sport), 2011, Infr'ation Live Art, Göteborg, Svédország. Fotó: Nizzie Lin

Nem, ma este, ezen a héten, ebben a pár napnyi más életben már nem akart az anyjára gondolni. Kinézett a gyorsan suhanó kocsik ablakán. Az utcák a kora esti óra ellenére üresek voltak. Volt valami ismeretlen idegenség, eddig soha nem tapasztalt fájdalmas üresség a nyúlánk árnyékok játéka, a nappal barátságos sárga fénye, a lépteiket sietősen szaporázó üzletemberek, gyermeklelkű férfiak, a kecses szandálkákban libegő lányok, az észveszejtő túsarkakon ringó csípővel vonuló asszonyok, nevetlenül csaholó ölebek, dacosan tipródó nyugős gyerekek, fékcsikorgás és pattanásig feszülő idegekkel küszködő, káromkodó autósok nélkül. Valótlannak, elhagyatottnak tűnt minden, mint amikor a filmesek hada elvonul, sorsára hagyva a kulisszavárost. De ez az éjszakai dermedtség nem volt baljóslatú. Nem. Békésen hívogató volt. Inkább gyalog ment volna. Szerette hallani, amint a poros, mocskos járdához ütődve, nagyképűen koppan a cipője sarka. Kipp-kopp, kipp-kopp. Motorzúgás.

A repülőtéren mintha egy új, babiloni világ kapujába érkezett volna. A neonlámpák erőszakosan, tolakodóan világították be a hatalmas termet, de hiába, fényük hideg volt. A kis ember tanácstalanul indult el, maga után húzva fekete bőröndjét, mint eltévedt vadász a vértől, sártól mocskos vadat a téli erdőben. Ekkor a fal mellett meglátott egy mindentől elzárkózó, magzati pózban alvó, Magdolna-arcú lányt. Egy nimfát. A feje alatt vastag könyv volt. Szerény kis motyóját még álmában is két kézzel szorította mellkasához. Egy pillanatra, egyetlen pillanatra elemi vágyat érzett, hogy odamenjen, megsimogassa a lány illatos szalmaként szétterülő szőkésbarna haját, hattyúnyakát, csapott vállát. Oppá. Ártatlan nimfa?! Fekete szem, fekete száj, fekete csók. A nimfáknak talán nincs fekete körmük, nem lóg rajtuk megannyi biztosítótű, és talán, talán kicsi kecses lábacská-

GPS (Göteborg Paranormal Sport), 2011, Infr'action Live Art, Göteborg, Svédország. Fotó: Nizzie Lin

jukat nem hosszú szárú taktikai bakancsba bújtatják. Pedig akár szép is lehetne! – gondolta csalódottan, miközben igyekezett átvágni a toporgó, türelmetlenül türelmes családok, nyafogó gyerekek, jövőtlenségtől és szellemi tespedtségtől nihilista fiatalok, mondvacsinált menedzserek, látszatboldogságban élő szinglik, haszonban reménykedő perditák, bájolgó homokosok, reszketeg nyugdíjasok, vágyakozó szerelmesek tömegén. Hirtelen, mintha az egész emberiség egyszerre szedte volna sátorfáját, hogy kilépjen megszokott kis élete csigaházából, hogy végre egy kicsit önmaguk lehessenek. Felszabadulás. De melyik a valós énünk? Van egyáltalán az emberi létnek olyan pillanata, amikor nem csapja be önmagát? Ritkán. Hárítunk. Tagadunk. Jobb nem megtudni, kik is vagyunk valójában. Különben is, nem lehet mindenki Teréz anya. Ennyi.

Miközben a kis ember a terminál előtti sorban zavartalanul árasztotta maga körül a savanykás, áporodott izzadságszagot, kedvetlenül nézegette az előtte állók hátát. – Na, menj már, kisöreg! – hallotta, miközben a barátságos hang tulajdonosa közönséges, ordináré gesztussal megpaskolta a vállát. Hátrafordult. Dühösen. A szemébe szeretett volna nézni a pimasz útitársnak, hideg, tekintélyt és megvetést sugárzó „velem így nem beszélhetsz, suttyókám” tekintettel. Szemtől szembe. A fehér vászoningból dús pamacsban kikandikáló, kunkori vörös szőrszálak azonban gúnyosan állták tekintetét. A lelke mélyén megbúvó pukancs kis törpe sértetten visszavonult, a kis ember pedig zavartan becsukta szólásra nyitott száját, és előrelépett a sorban, kitöltve ezzel az általa okozott űrt, helyreállítva a sor rendjét, és a mögötte lévő nyugalmát. – Ez a barom pont olyan, mint egy viking harcos – gondolta, és nem fordult többé hátra. Kár. Így nem látta, hogy Odin leszármazottjának erőt sugárzó, húsos ajka körül pajkosan bújócskázott egy gúnyos mosoly, míg végül apró, halványkék gombszemében talált végső bűvőhelyet.

A bársonyos sötétségtől körülveve a repülőgép hatalmas, itt-ott rozsdás, fáradt, öreg teste elgyötörten pihent a kifutópályán. A piros-fehér festék néhol már megrepedezett rajta, pusztá szemmel alig látható fájdalmas kis pörsenéseket hagyva maga után. Már nem volt körülötte senki és semmi. De a kivilágított ablakokon keresztül még jól lehetett látni azt a pár ráérősen tollászkodó utast, akik, mint az életben is, mindig az utolsók közt keresik a helyüket, a szekrényeket, ajtókat ellenőrző, kifelé nyugodt légi utaskísérőket, az unott képű pilótát, aki már kitudja hányadszor vár felszállási engedélyre. Aztán búcsúzkodó lassúsággal, mint amikor a megtaposott szentjánosbogár haldoklása során egyre sötétebb és sötétebb lesz, elhalványodnak a testének gyenge fényei, már csak pislákolnak, míg végül a lét és nemlét mezsgyéjén, mielőtt a halál csontos karjai közt végeznék, egy utolsó nagy sóhajjal, a távozni nem akaró lélek utolsó erőfeszítésével vett levegővételével együtt kialszik a fény is, a test fénye, a lélek szikrája, és sötétségbe borul az életelen, magára maradt test, úgy aludtak ki apránként a repülő sárgás fényei is. De a hatalmas vasmadár megrázta magát, őt nem lehet eltaposni, de nem ám. Megadás? Előrejósolt sors? Az még odébb van. Megindult lassan, először csak kényszeredetten, csoszogva, erőtlenül, összeszedve minden erejét, nehéz, nagyot nyelve zökkent egyet, csak azért sem hagyom magam, még képes vagyok rá, és saját nagyszerűségétől öntudatosan megittasulva, főnixként felszállt. Ismét kigyulladtak a fények, égtek a lámpácskák, üzenve földnek, csillagoknak, égneek, felhőknek: repülök. Majd ahogy egyre jobban izmosodott mögötte a földről már láthatatlan kondenzcsík, csúfondárosan nagyot kacagva hirdette távoli csillagoknak, meteoritoknak, bolygóknak és naprendszernek: ez az, megcsináltam, kapjátok el, ha tudtok, zöld nyálat fröcsögő gülüszemű űrlények, távoli bolygók gonosz kis szörnyecskéi, júhééé, még egy kis kerozin, ez az, ez az, jobb, mint az abszint. Szárnyalok!

Ezalatt a felszállás izgalmát, az elmúlás gondolatának szorongató érzését, a hirtelen, robbanásszerű megszűnés fenyegetését már elfeledő utasok érdeklődve figyelték, amint a fáradtságtól és száraz levegőtől megszürkült bőrüket méregdrága kenceficék vakolata alá rejtő, negédes mosolyú légi utaskísérők felszolgálják a szemet gyönyörködtető, legyűrhetetlen művacsorát, miközben tompa fényű, megtört tekintetük ide-oda cikázik az utasok közt. Elégedetlenkedés, panasztétel, jaj. Marad a műmosoly.

A Kis Ember az ablaknál ült. Nem látta a Vikinget. Nem hiányzott neki. Élvezte a viszonylagos elszigeteltség nyújtotta magány nyugalmát. Jobbján ültek. Egy a korához és ráncai mennyiségéhez képest még mindig vonzó vagy talán inkább csak csinos, festett szőke nő férje, látszatra egy igazi őseember, barlanglakó, akinek gyérülő, zsíros haja visszataszítóan tapadt hátrahajló, lapos homlokára, hátraszélesedő koponyájára. Élénken magyarázott élete párjának, miközben erős, durva, kiálló arccsontjain meg-megrándult zsírosan csillogó bőre. Csúnya volt. Menthetetlenül. Az a fajta feltűnő, különleges rútság volt az övé, mely predestinálja az ember sorsát. Ránéznek, és ítélik. Gonosz, kegyetlen, megrögzött, elvetemedett, bűnös, buta, ostoba... hasonló előítéletek sorjázta első találkozáskor az emberek fejében. Pedig fekete palástjában, szószékről hirdette az ígét, isteni bölcsességet, Pál apostol intelmeit, az évezredek Szentírás igazságait, szép volt. Megszépült – hívei közt. Na jó, ez azért túlzás. Nem volt „annyira” csúnya. A Kis Ember hitetlen volt. Meg különben sem érdekelték őt az utastársai. Meg úgy általában senki sem.

Hajnalodott, mire megállt a busz a hűtőszekrényfehér szálló előtt. Elsőnek a hatalmas termetű Viking lépett ki belőle, majd a fáradt, csalódott kis ember. Útközben nem sokat látott a szigetből, legalábbis állítólagos szépségéből nem. Parlagon heverő, gazos földek, elvadult rekettyések, az enyészetnek hátrahagyott gyártelepek, a turistaközpontoktól egy kőhajításra nyomorúságos viskók, ritkás, előregedett ezüstparókás olívaerdők, megsárgult levendulamezők, lánkra kötött, kiálló bordájú ebek, a távolban kopár sziklák, ez lenne „kelet virága”? És sehol a tenger. Egy szeglete, egy zuga, egy nyúlványa, egy csücske. Nyoma sincs.

A rusztikus, kék-fehér bútorzatú szoba viszont kellemesen meglepte. Tetszett neki. Kezet mosott, megmosakodott, kivette Totyit – semmi mást – a bőröndből, majd elcsigázottan ledől az ágyra. Kényelmes volt. Elszenderedett. Nem tartott sokáig ez a kegyelmi állapot, teste elárulta. Kínzó köhögésre ébredt, ahogy az üres gyomrából felszivárgó gyomorsav egyre kegyetlenebbül mardosta nyelőcsövét. Savanyú, undorító ízt érzett a szájában. És ekkor az erkély fehér korlátbábujainak résein a legcsodálatosabb látvány tárult elé, amit valaha látott. A köd utolsó foszlányai is kezdtek felszakadozni, és az alig észrevehetően fodrozódó víztükör ezüstös fényben csillogott a kora reggeli napsütésben, miközben az ablak alatt álló, könnyű árnyékot vető pálmafák zöld levelei keresztbe szelték a mélykék tengert, a szemközi szigetet, a vitorlásokat. Az egész horizontot.

Szinte mellbe vágta a tenger felől áradó, nehéz, édes, vad illat, amikor kilépett a szálló hátsó udvarára. A medence felett átívelő lengőhíd csavart kenderkötelei ezer és ezer érdes, nyirkos tenyér nyomát viselték megfáradt tekervényeiken, tépett zöld kalapjuk alatt betegesen sárgultak a pálmafák, a barna fahasábokból eszkábált lépcsőkből félénken köszönt vissza egy kedves szücsalád, majd megfélemlítve arról, hogy itt és most ők a jók, az udvarias vendéglátók, hangos civakodásba kezdtek a birtokháborítást elkövető nyüvekkel és pondrókkal. Hát, ez nem éppen az, amit az utazási iroda katalógusainak fényképein látott. Mintha az egész környezet erejét megfeszítve azon lenne, hogy ne hulljon darabjaira, ne adja át magát az enyészetnek. Még ne. Az ebédet a recsegő padlójú teraszon szolgálták fel. Száztizzenhetes – száztizennyolcas. Asztaltársa lesz. Nem örült

neki, de nem is zavarta igazán. Elviselhető kellemetlenség az élet egészéhez viszonyítva.

Chardonnayt rendelt. Az apja is mindig azt ivott. Az utolsó estén is. Másnap reggel szokásához híven korán felkelt. A hangulatos kis konyhában elővette a csillogó réz kávédarálót, és erőteljes, férfias mozdulatokkal ledarálta a feketepiacon beszerzett jó minőségű brazil kávészemeket. Teljesen hidegen hagyta, hogy közben a polgári jólétük bizonyítékaként büszkén pöffeszkedő csehszlovák Eta kávédaráló sértődötten méregeti. Megállj, eljön még az idő, amikor jó lennék neked, de arra várhatsz! Hát, jóslata nem teljesült be. De ne rohanjunk előre, hiszen az apa, akinek ebben a pillanatban glóriaként lebegett a feje körül a finom kávéillat, még éppen nagyban élvezi a békés reggel nyugalmát, a kávéja ízét, az emlékeiből feltörő éjszakai szeretkezés emlékét, a kék vulkánjának végső pillanatában élvezetszerző szervéből feltörő láva pillanatnyi megsemmisülést hozó erejét. – Vigyázz, nehogy még nekem lekésd a buszt! – szóla a test, az imádnivaló, hófehér, feszes húsú, agyatlan női test. – Miért, miért nem tud a kellő pillanatban csöndben maradni? Miért nem tudja átadni magát az ájulásig-csóknak, a féktelen szeretkezésnek, a minden sejtet átítató gyönyörnek, a két test eggyé válása perverz misztériumának? Na, ez a kérdés akkor mindörökre megválaszolatlan maradt.

Hangtalanul legyintett. Mintha csak magát próbálná meggyőzni, hogy mindez érdektelen, említésre sem méltó epizódja az éjszakának. Jobb kitisztult fejjel nekifogni egy olyan férfias rituálénak, mint a borotválkozás. Gyakorlott mozdulatokkal keverte ki oxidálódott ezüsttálcájában a szappanhabot, majd egy elnyűtt, borzszőr pamaccsal egyenletes rétegben felkenete arcára. A Kis Ember szerette meglesni apját ebben az intim pillanatban, amikor az nyelve hegyét kidugva, óvatosan húzta végig az éles, csillogó pengét az arcán, a nyakán. Majd mintha csak egy falusi kútnál volna, mit sem törődve falcsempevel, tükörrel, mosdókagylóval, önfeledten, széles mozdulatokkal paskolta magára a hideg vizet. De gyermeki énje itt, ennél a pontnál visszavonulót fúj, és mialatt gondosan megtörölközött, visszaváltzott komoly jogtudorrá. Felvette kedvenc, nyomott mintás fehér ingét, sötétszürke öltönyét, akkurátusan megkötötte nyakkendőjét – Windsorcsonóra. Azt kedvelte. Nem reggelizett. Az utóbbi időben sem étvágya, sem életerejé nem volt. Tavaszí fáradtság – mondogatta. Egy frászt. Elbúcsúzott lustán ébredező családjától, és bement az egyetemre. Mindig, egész életén át valamiféle ünnepélyes áhítat, büszkeség dobogtatta meg a szívét, amikor meglátta a hatalmat sugárzó nagy anyaépület szürke oszlopait, kívülről hívogató kapuit, melyek nagyot csattanva záródnak össze a belépő háta mögött.

A délelőtt folyamán fáradhatatlanul, szenvedéllyel dolgozott. Megszűnt körülötte az idő, eltűnt a tér. Csak a kihívás, a megoldandó feladat maradt. Hirtelen úgy érezte, elfogyott a szobában minden levegő, vákuumba került, ahonnan nincs menekvés. Egyszerre két kézzel akaszzkodott a nyakkendőjébe, tépni, szaggatni, cibálni akarta, de hiába, remegő ujjai fölött nem volt már uralma. Fuldoklott. Hangtalanul. Némán. Szeretett volna felállni, de a lábai nem engedelmeskedtek. Arca eltorzult, napsütötte bőre szürke, vörös, legvégén lila színre váltott. Elöntötte a halálfélelem hideg verejteke, mely megállíthatatlanul szivárgott bőre minden pórusából, testnyílásából, átítva ingét, öltönyét, majd megállíthatatlan patakként átcsgorgott a szék bársonykárpitján, a kopott perzsaszőnyegen, a mennyezeten, hogy aztán végigcsörgedezzen az alatta lévő díszterem stukkóin, feloldva az évszázados freskókat, immár a bölcs Justíciát is magával sodorva a megsemmisülésbe, beleszivárgott a parkettába, hogy végül a földszinti aula plafonjáról csepegjen a mit sem sejtő diákok nyakába, akik meglepetten törölték le magukról illatos vagy éppen taknyos zsebkendőjükkel, s dobták a műanyag flakonokkal tömött szemetesvödörökbe,

nyálás rágó gumicsócsák, avas kiflivégek, megbarnult almacsutkák közé. Fúj. Amikor nem sokkal később titkárnöje rátalált, teste már teljesen összeaszott, az arcán lévő bőr múmia-szerűen feszült koponyájára. Bevégeztetett. Még mindig verejtékezett.

Klárrika, a már nem éppen hamvas ifjúkorát élő titkárnök higgadtan értesítette a rendőrséget, hívta a halottszállítókat. Mint annyi éven át mindig, most is mindent pontosan megszervezett, majd sötét rózsaszínre festett körmével belekapott a szemébe. Elégedetten nyugtázta, hogy könnyei nyomán kékesfekete, feltűnő csíkokban folyik le az arcán a szemfesték. Na, így kell kinézni egy ijedt kis titkárnöknek! Az átélt megrázkódásra való tekintettel – amiről rajta kívül senki sem tudta, hogy egy előrelátható, megjósolt esemény meglepetésszerűen gyors megtörténte okozta csodálkozás inkább – hazahozták. Klárrika saját kis otthonos lakása biztonságos melegében, a fekete macskadémonnal a fotel karfáján, egy pohár ginnet az asztalkán, előreszegett, hasított állal, feszültségtől duzzadt ajkakkal és jéghideg lelketlen pillantással nekifogott kicsomagolni a fekete kendőből élete legsötétebb titkának bizonyítékát. Pár hónappal ezelőtt készítette, a gyűlöletbe átcsapó reménytelen szerelem, a visszautasítás utáni női hiúságának romba dőlése, az önbecsülésének darabokra hullása után. Előre megfontoltan. Egy éjszaka, amikor a hold teljes dicsőségében, nagysága büszke tudatában világította meg az ablakát, miközben a konyhában forró vízfürdőben álló konzervdobozban lassú, fájdalmas haláltusáját víva küzdött sorsa ellen egy darabka fehér viasz, majd erejét veszítve összerogyott és tompán fénylő, édeskés szagú masszává vált. Klárrika ekkor óvatosan átöntötte egy henger alakú műanyag gyertyaformába, beleállította egy kék, ütött-kopott lábasba. Hidegfürdő. Majd óvatosan kifordította, magával vitte a szobába, ahol már nagyban zengtek éneküket az átható, erős tömény illatot árasztó füstölők a szabályos kört alkotó gyertyakörös közepén. Egy fémtálba beleszórta főnöke hónapok óta gondosan összegyűjtögetett erős, fekete, itt-ott deres hajszálait, és meggyújtotta őket. A hajszálak kékesen sercegetek és iszonyatosan bűzlöttek. A fekete macska, aki eddig tisztos távolból szemlélte a gyanús eseményeket, tüszentett egyet, és nemtetszését duzzogó nyávogással adta Klárrika tudtára. Őt azonban ez most teljesen hidegen hagyta, tudata beszűkült, csak a saját szívverését hallgatta, a saját vérenek félelmetes pulzálását érezte ereiben. Ahogy hamuvá váltak a hajszálak, ahogy veszített a viasz melegségéből, úgy járta át testét egyre jobban az izgalom melegsége, kéjes belső remegés, mely egyfajta számára eleddig ismeretlen szellemi kielégülésben csúcsonyult ki abban a pillanatban, amikor ügyes mozdulatokkal elkezdte beledolgozni a viaszba a hamut, majd emberi alakká formázni. Büntület nélküli teremtéspillantás misztikus élménye volt ez számára. Amikor elkészült, ránézett a főnöke arcvonásait viselő viaszfigurára, már ismét önmaga volt. Nyugodtan, remegéstelen kézzel adta meg a kis figurának a kegyelemdöfést, amikor legvaskosabb varrótűjével szíven szúrta. Még egy kicsit megperzselte – biztos, ami biztos, nehogy már az a görény, aki ki tudja, miért, ragaszkodik ahhoz a finomkodó, nyávogó bestiához, ahhoz az úrhatnám kis cédához, a drága kis feleségéhez, még megússza büntetlenül. Még hogy hűséges férj, családapa! Ilyen nincs! Kamuzik a disznó! De én ezt nem veszem be! Egyszerűen nem kellettem neki. Hát tévedsz, te disznó, ha azt hiszed, ezt megúszhatod. Nem, nem, ezért megfizetsz! Jajjjj... a fenébe, még hiányzik az áldozat! De aztán véged! – nyugtalanul pillantott a befőttesüvegben úszkáló pici razbórára. A halacska gombszemein nem látszott semmiféle érzélem. Nem tudta, mi vár rá. Ösztönei nem sügtak neki, minek is, innét nem volt menekülés. Klárrika elgondolkozott. – „Áldozat kell! Hiszen azt írta az a hülye könyv, hogy anélkül Ghedes, vagy ki, nem segít. Talán mégiscsak jobb lett volna, ha egy sámánra bízom. Nem. A fenébe! Meg kell oldanom. Csak hogyan döglésszem meg ezt a szerencsétlent? Talán ha kisütném! Á, hülyeség, még

megégne a serpenyőm. Különben is, piszok drága volt.” Végül a felismerés örömétől felcsillant a tekintete. Fogott egy teaszűrőt, kihalászta a halacskát, óvatosan rátette egy tányérra. Apróvirágos, porcelán desszertestányérra. A halacska védtelenül, sorsának kiszolgáltatottan feküdt a tányér közepén, majd amikor megérezte, törekeny kis léte veszélyben, kétségbeesetten csapkodni kezdett aprócska uszonyaival. Klárika megsajnálta, de egy halacska életén mégsem múlhat az ő lelki nyugalma, jövőjének békéje: Na, gyere, a tiéd! – szólt lágy hangon a körülötte sündörgő türelmetlen macskájának. Nem kellett neki kétszer mondani. Nyamm. Pici, érdes nyelvvel kéjesen megnyalta a száját, és durmolni kezdett. A tányéron csak egy magányos vízcsepp emlékeztetett a halacskára.

Klárka a sötétség leple alatt a Duna éjszínű, megannyi titkot magában rejtő habjaiba dobta a végzetet kötelességtudóan befolyásoló kis figurát, és hazament. De nem érezte a hön áhított elégedettséget, a megnyugvást, csak valamiféle nagy-nagy ürességet. Hirtelen nem volt kit szeretnie, kit imádnia, a véget ért szerelem kihűlt parazsának egyetlen aprócska szikrájából táplálkozó gyűlölet máglyáján kit megsemmisítenie. Elérte, amit akart, de ezzel együtt céltalanná, üressé vált az élete. Megsemmisülve tengődött még egy ideig, majd egy viharos, szeles őszi vasárnap, amikor a baljós fellegek feketére festették a déli égboltot, eltűnt örökre. Senkinek sem hiányzott. Acta est fabula.

Az oszloplábú, durcás arcú pincérlány egykedvűen közeledett az asztalához. Közelebről nézve arcvonásai elnagyoltak, kicsit közönségesek voltak. Rövid, vastag ujjával, húsos kis kezével minden nőesség, kecsesség nélkül tette a Kis Ember elé a borospoharat, majd íveletlen, egyenes derekára tett kézzel megkérdezte: – Mit hozhatok ebédre? Sikerült választania? – Borzalmas, könyvekből tanult angolsággal beszélt. Semmi, semmi megkapó nem volt benne, egészen addig, míg el nem mosolyodott, és az asszonyajkak meleg enyvétől csillogóan elő nem bukkantak hófehér, tökéletes fogai, mint megannyi apró kis igazgyöngy. A pillanat tört része alatt átlényegült a sziget hegyvidéki falujában született tenyeres-talpas parasztlányból vonzó asszonnyá, azzá a tudatos nővé, aki pontosan tisztában van saját előnyeivel. A Kis Embert mégsem akarta meghódítani. Őt nem. Hirtelen megrázta vállig érő, kócos, barna fűrtjeit, oldalra biccentette a fejét, és sarus lábával egy türelmetlen lépést tett előre. De a szeme enélkül is elárulta, mit gondol: Na már, nyögd ki végre, mit akarsz, ne legyél ilyen töketlen, nem érek rá itt ácsorogni egész nap!

Nem bukkant fel az asztaltársa. Nem hiányolta. Finom étel, jó illatok feledtették vele az otthoni életét. Élvezettel nézte a terasz alatt hullámozó tengert, kortyolgatta a jellegzetes zamatú finom bort, élvezte, amint simogatja az ínyét, átsiklik a nyelvén, mígnem simán legurul a torkán. Még a kicsit érezhető tölgysfaíz sem zavarta. Az ebédől elnehezülten, elálmosodva nem vágyott semmi másra, csak egy jó alváásra. Még mit nem. Inkább rendelt egy kávét. Miközben kavargatta a hat kockacukorral megbecstelenített italt, az egyik pincér bekapcsolta az egyik pálmafa árnyékában eddig némán megbúvó tévét, nehogy szegény turisták tudatlanok és tájékozatlanok maradjanak. Nem, meg kell nekik adni a napi agymosásadagjukat, szépen elkábítani őket „fontos” közleményekkel, megtölteni az agyuk utolsó, még teljesen el nem tompult zugát is. Egy önállóan gondolkodó ember?! Na, még csak az hiányzik. Micsoda szellemi perverzció!

Az ismert nemzetközi hírcsatorna adását ezúttal egy nagyhírű politikai újságíró vezette. „Hm, furcsa, a nagy ászokat estére szokták tartogatni” – lepődött meg a Kis Ember, de nem töprengett tovább, figyelmét egyre jobban lekötötték a hírek: víz alatti kormányülést tartott ma a Maldív-szigetek kormánya, hogy így hívja fel a figyelmet az általános felmelegedésre és a tengerszint emelkedésének veszélyére. Sajnos megegyezés nem

született, mivel a költségvetés elúszott. Az Egyesült Államokban lévő Repülő Spagetti-szörny egyházának tagjai, a pasztafáriánusok demonstrációt szerveztek, melyen követelték, hogy egyházuk minden tagjának ezentúl alanyi jogon járjon évi ezer liter sör, száz liter ketchup és tíz, nemi betegségtől bizonyítottan mentes sztriptíz táncosnő. A jogászok szerint viszont ez a kérés nem teljesíthető, mert az kimerítené a nemi diszkriminációra vonatkozó törvény megszegésének tényét. A demonstráció vezetői és a homoszexuális pasztafáriánusok holnap egyeztetik a tárgyalások elnapolásának indokát. Végezetül ma, több hónapos szünet után a Loch Ness tónál ismét feltűnt a világ egyik legdrágább jachtja, a Maltese Falcon. Sajnos az eset katasztrófával végződött, mert a tóra egyedi tulajdonosként jogot formáló Loch Ness-i szörny hatalmas pikkelyével léket ütött a hajón. Az egy tagból álló személyzet túlélte a katasztrófát, az ügyet a hatóság még vizsgálja. De egy magát megnevezni nem szándékozó hírforrás szerint a cionisták állnak az ügy hátterében. – Hát, azok után, hogy elferdítették a Föld tengelyét...

A kávé felfrissítette, már nem kellett félnie, hogy fizikai énje átveszi felette az uralmat, még mit nem, csak azért sem, egy férfi legyen szívós, erős, nem amolyan anyámasszony katonája. Felment a szobába, felvette fürdőnadrágját – decens kék, szürke csíkkal, csak eggyel –, mely jóval a térde alá ért. Örült neki, mikor megvette. Tetszett a hossza is. Eltakar. A fehér, szörтелен vádlit, a férfiaság apró szőrpamacsaitól megfosztatlanul is csupasz mellkast, ide nem kell forró viasz, nem kell hófehér illatos borotvahab, ahhoz mirigyekben tobzódó, tesztoszteronban dúskáló ízig-vérig férfi kell. – Jaj, drágám, igazi férfi lett a kisfiad! – hízelgett anyjának kedvesen a rég nem látott nagynéni, miközben hazugságát leplezendő elkezdte dörgölgetni orrát, göcsörtös hüvelykujjával vakargatni egérszürke kalapja alá bepréselt ősz kontyát, amitől komikusan izgett-mozgott a kis fejedő, majd sértődötten a füle tövére csúszott, kiszabadítva ezzel bőrtönükből az apró kis korpaszemeket, melyek sűrű hóesésként hullottak vállára, asztalra, teába, ahol aztán vastag, megkövesedett lávaréteget képezve várták az események folytatását, a cukor, citrom mindent elrontó megérkezését. Brr, de nem, mindebből nem vett észre semmit, zavarában csak pislogott, zavartan sandított oldalra, hátha jön a felmentő sereg, unokaöcs, sógorasszony, nászasszony, ángyomasszony, bárki, akárki képében, csak mentse ki a füllesztés szégyenfolyójából, még mielőtt az hazugságok folyamává nem duzzad. De nem szerencsés alkat, én akarva-akaratlanul várakozással telve néztem rá, gondolta a Kis Ember, nem dicséretet vártam, a kalap sorsa, ingatag helyzete mágnesként vonzotta tekintetem, vajon mikor hagyja el jelenlegi csúfos koponyaszirtjét, de ő szegény, mert tudta, kedveskedni illik, mert elvárják, minden anyának kedves, gyermeki fülnek meg egyenesen a jövő felnőttkori képét előre megmutató valóság homályos tükre a „de megnőttél, fiacskám”, egy frászt. Férfi??? – ejtette ki a szót undorát leplezni sem próbáló hangon az anyja. Olyan volt, mint amikor az ember felkészül a gyönyörű, harsányzöld saláta friss ízére, élvezettel, hamm, megforgatja a szájában, hadd találkozzon nyelve minden ízlelőbimbójával, mielőtt megrágja, ez az, már érzi az ízt, a finom, mennyei vegalét, reccs, valami roppan, enyhe „még nem érzi más” bűzt árasztó odvas fog netán vagy valami más, egy rejtőzködő ijedt nyálkás kis csiga, megundorodva kiköpi, lám-lám, apró fehér-barna törött kis házacskája, nyállal lakkozott, fénylő kis mézslak, undorító, gyomor fordul, zárul, ennyi volt.

A medence mellett a napozóágyak már egy kivételével foglaltak voltak. Rövid, kacsázó lépteivel elindult a pihenés ígérését hordozó fehér műanyag fekvőhely irányába, és közben igyekezett legyűrni a veleszületett idegenkedését a huszadik század minden fröccsöntött, extrudált és préselt terméke iránt, még ha olcsó is, még ha hasznos is, mindegy. Műanyag ajtó, műanyag vödör, műanyag terítő, műanyag virág, műanyag

pénisz, műanyag nő, van, akinek kell, akinek elég, neki ennél több kell, igazi, valós, természetes, hiteles, még akkor is, ha tönkremegy, elhasználdik, megkopik, megöregszik, nem baj, úgysem viszi magával a sírba. Ez van.

Ekkor fedezte fel a rőt Vikinget, amint jobb kezével épp tépte fel egy pléhdoboz tetejét, miközben annak felületén a kicsapódó pára aprócska vízmolekulái egyesültek, majd a vízcseppek az egymásra találás örömeiben tömegcseppben indultak el a munkától megkeményedett tenyér fala mentén bele az ismeretlenbe, együtt, szabadság, testvériség, tartsunk össze, elvégre nem vagyunk magyarok, nincs itt semmiféle isteni csoda, szintiszta racionális fizika, majd amikor mozdultak a kar évek hosszú során kitartoan kidolgozott izmai, emelkedett a lapátnyi kéz, és a Viking nagyot kortyolt az aranyszínű, keserű nedűből, nem csokoládémalátából készült, ez nem, valódi illatos komlóból, miközben a vízcseppek ráhuppantak a mellkasán tekergő kígyóra, jó kis tetkó, mit sem sejtve előre megjósolható végzetükről, és még mielőtt elmondhattak volna egy fohászt, gúnyosan vigyorogva naiv együgyűségükön lecsapott rájuk a nap pusztító ereje, még hogy összetartás, hiába minden, a végzet elkerülhetetlen. Utat tör magának, mint éppen most a Viking gyomrából a gáz, színtelen, szagtalan, ez nem az elégedettség sóhaja, pusztán öblös bőföggés, hiába, nem volt gyerekszobája.

Szépen, akkurátusan letette a törölközőjét, vastag, puha kék frottírt, majd elhelyezkedett kényelmesen. Ekkor a szomszédja ismét bőfögött egyet, majd kézfejjével durván megtörölte a száját, ránézett, és szélesen vigyorogva köszönt: – Helló, öregem! – A Kis Emberben ebben a pillanatban a legkülönbféle érzelmek csaptak harcba egymással – „még hogy öregem, tudtommal nem őriztünk együtt birkákat” –, de amennyire nem szeretett ismeretlenekkel bratyizni, legalább annyira nem szerette a konfliktust, a vitát, a veszekedést sem, élni és élni hagyni. Jó napot! – válaszolta abban a reményben, hogy ezzel be is fejeződött mindenfajta kommunikáció kettőjük közt, véglegesen, örökre. Nem igazán volt kedve bevallani még magának sem, elvégre ő egy jóember, hogy nem szívleli, sőt kapásból ki nem állhatja ezt a szőrmók óriást, akit a jelek szerint igencsak más társadalmi normák szerint szocializáltak, mint őt, a jó fiút. Baromarc.

A nap a délutáni óra ellenére szinte perzselően sütött. A Kis Ember élvezte, ahogy simogatja, paskolja, veri bőrét a nap fénylő sugárdominája. o, ó, Ó...

Olyan elemi erővel tört rá a fáradtság, hogy nem volt ereje tovább küzdeni ellene, hagyta, hadd csukódjanak le elnehezült szempillái. Elszunyókált. Majd létérzése megszűnt, már repítette magával az álomtündér tudata ismeretlen vidékeire, ahol már elvész az éberségben született gondolat, egyre mélyebbre, le az öntudatlanság pihentető birodalmába, a nem tudás szintjére, amikor egyes hitek szerint a lélek elhagyja a testet, hogy találkozzon az Istenekkel, a sámánok jövőt jósoló álomvilágába. Mégsem álmodott.

Nem sokáig alhatott, lehet, csak percekig, nem érzelte a múltó időt, itt most minék, megszűnt a rohanás, a feladatok, mégis hirtelen felébredt. Ösztönei riadót fújtak, figyelj, pajtikám, egy kíváncsi, kutakodó tekintet rád szegeződött, nem mozdul, mintha csak a vesédbbe akarna látni, megtudni rólad mindent. Az enyhén – na jó, legyünk őszinték, igencsak – túlsúlyos családanya éppen betegesen elhízott kislányának csomagolt ki egy jókora tejszínes-mogyorós jégkrémet, miközben a mellettük napozó apuka jóváhagyóan bólogatott, edd csak meg, felfrissít. A jó testű medika nem mozdult tankönyve mellől, kicsit távolabb a nyugdíjas házaspár az árnyékba húzódott, a hirtelenszöke svéd család a medencében pancsikolt. És igen, megvan a hunyó is, a leselkedő, egy láthatatlan nő, aki egy elmélyülten olvasó férfi mellett henyéi, kezében könyv, de ez pusztán látszat, nem lapoz, minék is, nem a könyvet nézi, hanem a Kis Embert. De nincs ebben a tekintetben semmi kihívó, csábító, de még kíváncsiság sem. Unalom? Közöny? Az át nem élhető

végtelen mindennélküliség – a semmi. Mintha egyetlen célja az volna, hogy kibírja, elviselje azt, ami most itt megy, a jelent, a társas magányban eltöltött „önfeledt” közös nyaralás perceit, és mostanra minden női becsvágyát elveszítve átvészelve az élete hátralévő napjait, heteit, hónapjait, esetleg éveit. Mindezt egy olyan férjember mellett, aki pusztán azzal, hogy másképpen szerette, mint amire vágyott, azzal, hogy már nem őt akarta, csupán közös életüket, fájdalmas, lélekölő nemtelenségbe taszította, lassan, évek során, megfosztva őt ezzel attól, hogy célt keressen asszonylétében, értelmet kiüresedett életében. Minden megtört mozdulatában benne volt lélekszomorító sorstörténete, a lemondás és a vágy a szerelem transzcendentális élményéről, a csüggedés és a remény, a miért és a talán. De ahogy teltek az évek, egyre inkább érezte, már nincs esélye, az ő életében már nincs lehet, nincs talán, el kellene engedni, pont azt, ami soha nem feledhető, ami soha nem volt az övé, az első szerelem emlékét. Az ismerős ismeretlen férfit, s vele együtt a reményt. Végül is szép dolog a remény, a Florentino Arizá-s megszállott szerelem, a heves szívdobogás, az eltitkolt vágyakozás, csak évtizedeken át egy kissé fárasztó, elhervasztó. Hervad a mosoly, a bőr, a test. Hiába, porból leszünk, porrá leszünk, ezen még a botox sem változtat. Szar üg.

A nő unott mozdulatokkal nyúlt a földön heverő drapp vászontáskájáért, majd némi keresgélés után elővett belőle egy doboz cigarettát, markáns arcú cowboyok állítólagos kedvencét, szintiszta agymosás, termékmarketing, kösz, nem. De igen. Igen. Rágyújtott. Olyan szenvedéllyel szívta le tüdeje mélyére a füstöt, mint ahogy tangót jár az ember, mintha csak kacéran táncra hívta volna őt, gyere, jéghideg kezeddél fogd meg a kezem, csontos ujjaid fűzd az enyémbe, tam-tam, szól a hegedű, nyúszít a harmonika, vezess, szoríts, tamtamtam, dörren a nagybőgő, ne dobj el magadtól, tamtam-tamtam, szédüljünk együtt, megyek utánad, szoríts, ölelj, tam-tam, lábaid elé hullok, szoríts karjaidba, tam-tam, érzem, a zene ritmusára dobog a szívem – érzed? –, ez maga a fátum, tam, sír a hegedű, elcsendesül a dob, ta. Hát itt hagysz?! Menj a fenébe! De vidd a köpenyed, és a kaszád.

Elnyomta a csikket. – Megyek inni – szólt oda a férjének. – Ühüm – fel sem pillantott. Kit izgat? Felállt, vizslató tekintettel végignézett magán. Bálnatest. Elfintorodott. A nő hiúság örök – megigazította fekete-fehér fürdőruháját, behúzta ernyedt hasát. – Légyszi, add oda a pénztárcádat, az enyém fenn maradt! – A férfi felnézett az olvasószemüvege fölött, majd az orra alatt mormolva válaszolt: – Várj, míg elolvasom ezt az oldalt. – Tetszik? – Ez?! Tele van marhasággal. – De hiszen amikor megvetted nekem, még azt mondtad, hogy jó. – Igen, de akkor még nem olvastam. – Nekem tetszett! – Nem lep meg, csak egy olyan nőnek, mint Te, tetszhet ez a maszlag. Se eleje, se veleje. Harmadrangú filozofálgatások: „együttérzés tehát egyenlő az érzelmi képzelőerő maximális képességével, az érzelmi telepátia művészetével, az érzelmelek hierarchiájában ez a legmagasabb rendű érzelm.” Ez jó?! – Hát, szerintem, örült jól összefoglalta benne a lényegét. – Milyen lényegét?! Miről beszélsz már megint! – Az együttérzésről, az empátiáról, ha valakiben az nincs meg, akkor nem is tudja igazán megérteni a másikat, beleélni magát annak az érzelmeibe, gondjaiba, fájdalmaiba. – Tudod, mi az én fájdalomom? Ha veled kell beszélgetnem. – Ez igazán kedves tőled! És ha megkérdezhetem, akkor kit tartasz méltónak arra, hogy megoszd veled magasröptű gondolataidat?! – kérdezte a nő, hangjában maró gúnnyal. – Hát nőt biztos nem. A nők nem arra vannak, hogy beszéljünk velük! – Asszonyállatok vagyunk, akik csak arra jók, hogy ágyba bújjanak velük? Igen?! De tudod, marha kíváncsi lennék rá, mi lenne veled nélkülem. – A férfi becsukta a könyvet, maga mellé dobta a nyugágyra, majd szó nélkül elővette hátizsákjából a pénz-

GPS (Göteborg Paranormal Sport), 2011, Infr'ation Live Art, Göteborg, Svédország. Fotó: Nizzie Lin

tárcáját. – Mennyi pénzt adjak? – Nem válaszolsz, soha nem válaszolsz, ha tudod, hogy igazam van. – Nem fogok itt ülni egész délután pénztárcával a kezemben! – ejtette ki lassan, nyomatékosan a szavakat. De látszott rajta, élvezte a pénz nyújtotta hatalom illúzióját, a másik kiszolgáltatottságát. – Tudod mit, nekem már mindegy, nem is kell, inkább felmegyek a szobába a sajátomért! – mondta sértődötten. – Még mit nem! Hogy aztán elveszítsd a mágneskártyát az ajtótól! Itt van, vedd ki belőle amennyi kell! – hangja békülékenyen csengett. A nő láthatóan elbizonytalanodott. Ki tudja, a férfi mellett eltöltött hosszú évek során immáron hányadszor ismét összecsaptak benne az indulatok, érzések. Önbecsülés, büszkeség, erény, milyen szép, hangzatos, magasztos eszmék – talán ismét kigyúlnának lelkében a fények. „Cssesze meg a pénzét, azt hiszi, hogy a kapcarongya leszek mindörökre, és úgy törölheti fel velem a rohadt nagy egója mocskát, ahogy akarja? Nem, elég volt! Lelépek, elválok, elmegyek... de hová? Mit kezdenék nélküle, egyedül, magányosan, a francba... azt mégse... marad.” Végül az ész győzedelmeskedett, és lassan, beletörődve helyzetébe, sorsába, a pénztárcáért nyúlt. Önbecsülés? Erény? Büszkeség?

A Kis Ember zavarban volt, így ismeretlenségében is sajnálta a láthatatlan nőt. Minek kellett neki mindezt akaratan kívül meghallgatnia? Suttogás? Á. Miért van az, hogy egyes emberek szinte közszemlére teszik életüket, bárhol, bárki előtt, és a látszat szerint ez még csak nem is zavarja őket? Mintha csak kérkednének saját lelki nyomorukkal – gondolta, miközben tekintetével a láthatatlan nőt követte, amint az hosszasan végignézett a napozó, fürdőző, életélvező embereken, keresztül a világon, majd méltóság-

GPS (Göteborg Paranormal Sport), 2011, Infr'action Live Art, Göteborg, Svédország. Fotó: Nizzie Lin

teljesen, semmiféle sorsbéli hasonulást, közösséget fel nem vállalva a látszatra boldogokkal, láthatatlan pajzsot vont maga köré, miközben arra gondolt: az emberek hülyék. A pálmalevelekkel fedett kis bárban, mely közvetlenül a medence partján állt, a pincér épp a poharakat fényesítette, miközben vállig érő, dús, ősz haja zeuszi arcába hullott. – Mivel szolgálhatok? – kérdezte kedvesen, pedig az öreg tengerész nem is olyan régen még békés nyugdíjasévekről álmodozott. Kis ház, kis kert, kis autó, kis kutya. Biztonság. Nyugalom. Szeretet. Elképzelte, ahogy kora reggel kiül a bimbózó rózsabokrokkal tarkított kert végében lévő sziklaszirtre, melyet nyaranta szerelmesen, lágyan nyaldosnak a tenger duzzadt ajkú hullámai, rossz időben pedig akaratosan, birtokló szenvedéllyel gyúrik maguk alá a gyenge kis sziklaszirtet, betöltve annak legkisebb üregeit, apró kis repedéseit, míg ő csak ül, ül, semmittevőn, némán, miközben átjárja teste minden sejtjét a megnyugvás, és már nem érzi a régi perverz örömet. Nem lesi, nem kukkolja, amint a pusztító, megakadályozhatatlan ölelésben felörlődik, apró kis darabokra mállik a reménytelenül beteljesedett szerelemnek kiszolgáltatott kis sziklaszirt. Édes semmittevés. Mámor. Jaj, már megint henyélsz, inkább lenyírhatnád a fűvet! – ő, az Úr hangja.

Álmodozott, hogy amikor a nap fölötte jár majd, kényelmesen, ráérősen – minek sietni, sietés az élet megrontója –, akkurátus mozdulatokkal meggyújtja a kerti grillsütőben a szenet, elpiszmozg vele, és miközben a pácolt hús illata elvegyül a faszén füstjével, hátradől a kényelmes kis gyékényszékben, és élvezi a napsütést, madárcsicsergést, az életet. Jaj, már megint nem csinálsz semmit, vidd ki a szemetest a ház elé! – szól az Úr.

Álmodozott, hogy alkonyattájt hosszú sétákat tesz a homokos tengerparton, mezít-láb, férfi módra, miközben kutyája boldogan csaholva rohangászik körülötte. Néha izgatott farkcsóválással odaszalad, nedves fekete kis orrocskáját hozzádörgöli, és már megy is, hívják szagok, illatok. Idill. Jaj, hol a fenében kódorogtál, még nem szedted össze a kutyaszart! – méltatlankodik az Úr.

Álmodozott, hogy amikor könnyű nyári plédje alá bújjik a megfáradt nap, leszáll a jótékony sötétség, elcsendesedik végre minden (mindenki!), kiül a verandára, kezében egy pohár jóféle borral, hallgatja a csend ritmusát. Maga a földi paradicsom. – Csukd már le azt a villanyt, és hagyd abba a vedelést! – mennydörgi az Úr kócosan, csipásan, csokornyakkendős sárkányokkal tarkított lila hálóingben. Béketűrő ember volt. Egy szó nélkül felhajtotta a maradék bort, lecsukta a villanyt, és ágyba bújt. De fogat nem mosott. Még mit nem! Férfibüszkeség.

Másnap reggel átvette az Úrtól a bevásárlólistát: egy vekni kenyér, 25 dkg birkasajt, másfél kiló vesepecsenye, 2 cukkini, dijoni mustár, szappan. Miután mindent beszerzett, végigjárta a kisváros szállodáit, kérdezősködött, érdeklődött, kuncsorgott, esdekelt. Másnap munkába állt. Biztonság? Nyugalom? Szeretet?

Akkor inkább ez. Egy kanál kávé, két kanál cukor, kétujnyi víz, egy pohárnyi jégkocka. A frappéja, asszonyom – dörmögi az orra alatt. És már sürgölődik is tovább, egy kóla, egy koktél, egy sör. Köszí, öregem! – mondta a Viking, nagyot húzott a korsóból, s böffentett egy hatalmasat. A szőke-barna nő megbotránkozva kapta hátra a fejét, de amikor meglátta, ki a nevetlen, megbocsátón – mint anya hülye gyerekére – elmosolyodott. Ugyanakkor a konyhában ijedten vetettek keresztet a szakácsnők. „Jaj, jaj, föld-rengés... de nem... nincs, várj... mi volt ez... intő jel... nézd, a pepperónik szertesét gurultak... Jézusom, magasságos Szűz Mária, akkor is ez történt, mikor szegény Alejandro meghalt, jaj, már csak ez kellett nekünk... – sopánkodtak a fehér kötényes matrónák. Sebaj, jó lesz ez ördögűzés gyanánt... Távozz, hol nem szántanak, nem vetnek, és a szentségekkel nem élnek! Mindeközben a fazekakból, lábasokból egyre erősebben árad az égett hús orrfacsaró bűze, füst és korom, láthatatlanná porladt apró kis birkasejtek, elszenesedett sejtplazmák és mitokondriumok. Mi ez a fertelmes bűz? Mit csináltok ti itt, a seggeteket vakargatjátok, hát nem látjátok, hogy szénné égett már a lábas is? – ront be az öreg tengerész, majd válaszra sem várva visszatér a fedélzetre. Egy kávé, egy tonik, egy sör. Ne má.

Amikor az égen trónoló távoli tűzgolyó egyre inkább azt az illúziót keltette a medence mellett lustálkodókban, hogy már bátorságát összeszedve dicséretet érdemlő mélységekig ereszkedett alá útvonalának képzeletbeli szinuszgörbéjén, már látja Π -t, szemez vele, egy biztos pont, egy biztos találkozás, majd aláhull a mélybe, adott intervallumon belüli messzeségbe, hogy aztán ismét felbukkanjon ott, hol idegen madár jár, egyre többen szedelőzködtek. A Kis Embernek sem volt már kedve maradni, de semmiképp nem szerette volna úgy befejezni a napot, hogy legalább egyszer nem mártózik meg a fürdőmedencében. A medencébe ugrálni szigorúan tilos! Mit lehet tenni, marad a komótos herehervasztó bemenetel, a fenébe, ez hideg, lúdbőrzik a test, szűkülnek az erek, borzong a testköpeny, riadó, központ, vettem, vésztartalék bekapcsol, hőtermelés, maghőmérséklet kiegyenlít, hinnye, te dinnye, ez kellemes. Jó úszó volt. Apja tanította, nagy-nagy türelemmel. Olyan óvatosan, gyengéden tette karját fia törékeny kis teste alá, mint-ha csak attól tartott volna, ha erősebben megszorítja, kettétörik. Fel a fejet, fiam. Egyszerre mozgasd a karod! Figyelj a láb munkára! Ez az, ügyes vagy, megy ez neked! – dicsérte, mint mindig a legapróbb sikerért is. Mindeközben az anyja, élénkvrösré rúszozott szájjal, kontyba tűzött hajjal, melyből kacéran mindig kihúzott pár tincset, hogy szép

arcának még csábítóbb keretet adjon, ült a piros-kék kockás pléden, s amikor a horizontján feltűnt egy jóképű férfiember, ösztönösen megfeszítette testét. Hasat be, mellet ki. Mosoly. Másokra ha kellett, ha nem, mindig volt elpazarolni való mosolya, csak rá nem. Á, kár ezen lelkizni.

Fel kellene hívnom anyát! – gondolta, miközben nyitotta a szoba ajtaját. Ráér. Nekilátott inkább kicsomagolni. Gondosan, ügyelve rá, hogy mindennek, még ha csak ideiglenesen is, helyet találjon. Idegesítette, ha saját kis világában nem volt rend. Gyorsan lezuhanyozott, s az ágy szélére ülve kezébe vette a telefont. Mozdulatlanul ült, majd ránézett a vánkosán trónoló Totyira, mintha csak tőle várna segítséget, tanácsot, felmentést, de tudta, ezt most nem halaszthatja, meg kell tennie, bármennyire nem fűlik is hozzá a foga, de hát gyermeki kötelessége. Tudta, az anyja türelmetlenül várja a hívását, kiéhezve emberi szóra, kedvességre, szeretetre. Hiába. Sérült lelke képtelen volt a megbocsátásra. – Igen? – Szia, anya, én vagyok! Hogy vagy? – Jaj, de jó, hogy hívsz, már úgy aggódtam érted. Tudod, amikor elmentél, olyan rossz előérzetem támadt. Lehet, hogy én halok meg, mire hazajössz? – Ugyan már, anya, ne beszélj így. Tudod, hogy nem halsz meg. Az előérzeteidre meg ne figyelj, tudod, hogy mindig becsapnak téged! – igyekezett a tőle telhető legtürelmesebb hangon beszélni, bár már kezdte érezni, hogy az állkapcsában lévő ideg egyre jobban feszkelődik, mintha csak helyet keresne magának, térfoglalás, a fenébe, ez kellemetlen, és miközben hallgatja anyját, szabad kezével igyekszik megmasszírozni, még mielőtt görcsbe rándul, mint a gyomra. Gyalázat, hogy ennyire nem bírom elviselni, futott át az agyán, miközben papagájként hajtogatta: minden rendben lesz, ne aggódj, nem halsz meg. – De legalább drága Lajosom, ha itt volna! – sípította bele sírásközébe, magas fejhargon a telefonba az anyja. – Anya, tudod, hogy Lajos bácsi évekkkel ezelőtt elment. Örökre. Engedd őt végre el! – De mikor úgy hiányzik! – A kisember tudta, ha itt és most nem sikerül befejeznie a telefonálást, akkor hallgathatja anyja siralmait még jó ideig. Csak azt ne! Energiavámpír. Amikor végre sikerült belefotani anyjába a szót, kimerülten, erőtlenül dőlt hátra az ágyon. Drága Lajosom, drága Lajosom, visszhangzott a fejében, de miért mindig őtána nyavalyog? Miért nem apa hiányzik neki? Mintha csak személye elleni vétségnek tekintené, hogy apa meghalt, hogy meg mert halni, és neki felnőtté kellett válnia. Soha nem emlegeti, mindig csak drága Lajosom, drága Lajosom.

– Jaj, mi lesz vele ezek után, szegény drága Lajosom, kiherélték, mint egy birkát, őt, aki a legyet is meg... – itt, ennél a pontnál anyja zavarba jött, elvégre ő úrinő volt, helyesebben annak szerette volna hinni magát, és mint ilyen nem mondhat ki egyetlen csúnya szavakat. Az a pórnép kiváltsága, marad hát a hebegés-habogás, pihegés, lihegés, csábítás, és szegény Lajosom.

– Megmondtam, drágám vagy ezerszer, előttem annak a léhűtő pancsernek a nevét ki ne ejtsd többé. Egyébként meg a professzor úr megnyugtatóan, hogy a műtét sikerült. Nem kell aggódnod annak a gazembernek a férfiaságáért.

– Hogy lehet ilyen szívtelen, hiszen az öcsém! – váltott át hirtelen magázódásra, mint mindig, ha jelezni akarta haragját, sértettségét, megbántottságát.

– Örülhetek, hogy megúsztam egy kihallgatással, és nem rúgnak ki miatt! Kíváncsi lettem volna, hogy sápítóztál volna akkor. De még így is drágán megfizettem a maga drága Lajosának bűnét! – mondta tőle szokatlanul éles hangon az apja, majd mintha meg sem hallotta volna felesége kérdését – De hát miről beszélsz? Milyen árat fizettél, te meg?! –, már ki is fordult a konyhából, és úgy csapta magára a dolgozószoba ajtaját, hogy most még az anyja is megérezte, a kacér mosoly, ringó csípő nem elég fegyver dühe ellen. De vajon mi történt? Soha nem árulta el az apja, talán örök titok maradt volna,

ha évekkel később nem bukkan fel a múltból egy első és utolsó írás. „Tisztelt elvtársak, nem tudom, említést tegyék-e róla, de a napokban észrevettem, hogy titkárnőm, Klárka a munkaideje alatt titokban a nagyra becsült és igen tisztelt rendszerünkhöz nem méltó okkult irodalmat olvas.” Balfék, hát kellett neki 6-os karton?!

Pedig drága Lajosom pályája nagyon szépen ívelt felfelé. Mindig tudta, ösztönösen, mint a napraforgó, mikor merről süt a nap, így amint tehetette, kiadatta sarló-kalapácsos pártkönyvecskéjét, és áltudományos metafizikai szólamokban dicsőítette buzgón még a hentesnél is Lenin áprilisi téziseinek fontosságát – igazság szerint fogalma sem volt róla –, a kommunista ideológia világmegváltó nagyságát, a szocializmus semmihez sem hasonlítható jóléti társadalmának előnyeit, az embert butító eszméket. A propaganda-gépezet legolajozottabban működő láncszeme lett, aki vele beszélt, az behódolt, báb-ként irányított ideológiacinkossá vált, elkerülve ezzel, hogy kikerüljön felnőttkori „kiskorúságából” és gondolkodni kényszerüljön, amúgy is veszélyes, mint azt állítani, áruhiány van, még ilyet, felhőborító, parizer, avas zsír, klottgatya meg bugyiszínű Trabant ügyis kapható, mi kell még. A kapitalisták polcai hiába roskadoznak az árutól, alapjaiban rothad az egész társadalmuk, nézzék csak meg, mit látnak a filmjeikben, mocskot, fertőt, bűnt, na meg azt a bárgyún vigyorgó Belmondót fehér zokniban, ciki. Majd hóna alá csapta a pult alól vételezett bélszínt, elégedetten hazaballagott, s várta az éppen aktuális tündérékéjét, néha már maga sem tudta, hogy is hívják, Icuka, Marika, Klárka, Julika, mindegy, a lényeg az odaadás. Ők pedig hálásan építették a szocializmust drága Lajosom ágyában, hiszen ő volt a jötevőjük, munkaadójuk, mentoruk. Az elvtárs, aki beprotezsálta őket a minisztériumba. Titkárnők?! Soha annyi semmihez sem értő korlátozott nehézbombázó nem riszálta csípőjét a Bem rakpart nagy múltú épületének folyosóján, de kit érdekelt, ha készségesen elkísérték a külföldi elvtársakat a díszvacsorákra, majd amikor már az éjszaka a legsötétebb órájában járt, a jóféle magyar pálinkától, finom orosz pezsgőtől férfiemberre silányult csinovnyikokat a Vörös Malomból szállásukra kísérték, fülükbe súgták: „ja ljublj te bja, ahs te obicham, miluji te, Ich liebe Dich, te iubesc, Te quiero.” Ment is minden, mint a karikacsapás, a lányok élvezték, na nem az áporodott alkoholszagot árasztó kanok gyors numeráit, hanem az ajándékba kapott nejlonharisnyákat, parfümöket, drága Lajosom meg egyre feljebb kapaszkodott a számlétrán. Minisztériumi főkönyvelő lett. Nafene. Ő, akit majdnem megbuktattak számtanból, mert ahogy Tótumfaktum tanár úr mondta, „olyan suttyó vagy, fiacskám, mint egy csuka”. Most ne menjünk bele, hogy miért pont csuka, és hogy van-e intelligenciabeli különbség az aránylag kicsi, kezdetleges csukaagy és a még satnyább, még kisebb pontyagy között, mert azt még drága Lajosomnak sem sikerült megfejtene öt év alatt, míg az iskola padját koptatta. Ideális főkönyvelő! – veregették meg a vállát a főnökei, porhintésként mindjárt az első hónap végén büszkeségtől dagadó mellére tűztek egy plecsnit. Bronz plecsnit.

– Lajoskám, remélem, jössz ma az Astoriába velünk vacsorázni!? A vendégünk vagy! Ja, majdnem elfelejtettem, ezt légy szíves, írd alá gyorsan. Köszönöm, akkor este! – s kedélyesen megveregette a vállát. Hatökör. És miközben drága Lajosom élte világát, a felhők egyre jobban sűrűsödtek a Minisztérium egén.

Az emlékek egyre töredezettebbé váltak, s mikor az utolsó emlékcserép is mozdulatlanságba dermedt, a Kis Ember békés álomra szenderült. Fél kézzel magára húzta a takarót, markába szorította hű társát, Totyit, és álmában békére lelt a lelke.